

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSEGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 filler.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Egy emberbarát szobra.

Temesváron a napokban leplezték le Sailer bácsi szobrát. Olyan ismeretlen ez a név, mert nem szerepelt a zajos életben, nem volt politikus, aki a Kárpátoktól az Adriáig szónokolt volna, hogy szinte gondolkodoba esünk, pedig ő nagy emberbarát volt, sok jót tett. Nemes és jó szive volt Sailer bácsinak.

Szeretett mindenkit, de leginkább a gyermekeket. Akicsinyek nevelése, ápolása, gondozása, ez vala főcélja életének.

Ezért élt, ezért küzdött és a nemes ügyért megkapta az elismerést nemcsak a kicsinyek szerető szivétől, mind szeretetet, hanem szobrot is emeltek e nemes emberbarát emlékének.

A temesvári Sailer-szobor, mely alagorikus alakjával büszkén emelkedik ki a háttér pompás fái közül, Ligeti Miklós jeles szobrászunk alkotása, mely igen sikerülten mutatja be Sailer emléket. Ott hódolnak a kicsinyek a nagy jótévő emléken, mutatván az utókornak, hogy nemes cselekedetekkel is lehet érdemeket szerezni.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Állami tanítók gyűlése.

(H. A.) A hét elején az ország fővárosában gyűltek össze az állami néptanítók, hogy megtartsák szokásos évi gyűlésüket. Az idei gyűlés tárgya annak a kérvénynek a megbeszélése volt, melyet a közoktatásügyi miniszterhez készülnek benyújtani, helyzetük, illetve fizetésük javítása ügyében. A sérelem veleje, hogy a magyar állam legújabb költségvetésében a tanítói fizetések javítására nincs egy fillér sem felvéve, sőt az állami tisztviselők fizetésrendezését is a tanítók kikapcsolásával akarják megvalósítani. Meglehetősen izgatottan tárgyalták az állami tanítók az ő sérelmeiket, melyek közt mi is találunk több figyelemreméltót.

Az illetékes miniszterium feladata, hogy a sérelmeket orvosolja s mi leszünk az elsők, akik örvendünk azon, hogy a nemzet érdemes nap-szamosai a megérdemelt jobb anyagi helyzetbe kerülnek.

A tanítók gyűlése alkalmával azonban nem hagyhatjuk szó nélkül s ezért nyíltan el is mondjuk egyes dolgokban a véleményünket. Mi két osztályba sorozzuk az állami tanító urakat. Az egyik osztály ez a nép igazi édesapja, testi és lelki szükségleteinek hűséges gondozója. Ezek a tanítók sajnos ma még kevesen vannak. Ezeket látjuk a falusi jólét emelésén munkálkodó társadalom körében, ezeket látjuk a falusi hitel- és fogyasztószövetkezetek, a gazdakörök élén, ezek vannak mindenütt ott, ahol a kisember sorsának, a falusi népesség jólétének előmozdításáról van szó. A tanítói karnak ez a része az igazi népnevelő.

Nézzük, hol van a másik része a tisztas karnak? Szövetkezetekben, gazdakörökben hiába keresnők. Lemorzsolja a tananyagot, azután él a falun föllelhető uri passzióknak. Ez a rétege a karnak a népnevelő címét kevésbé érdemli meg, mint az előbbieket.

Az igazi népnevelő ne csak az iskolapadokban szorongó gyermekeregnek legyen jószágos atyja, hanem éreztesse atyáskodását a néppel akkor is, amikor már ez az iskolapadokat elhagyta. Nincsenek ugyan kezeinknél az adatok, hogy hány tanító által kezelt községi faiskola van Magyarországon, de úgy tudjuk, hogy az állami tanítóknak bizonyos kis járandóságuk is van azért, ha faiskolát vezetnek és a gyümölcsfatermesztés elemeire beoktatják a jövő nemzedéket. Nagyon sok községben nincs faiskola.

Pedig a tanító nem megvetendő mellékjövedelmet biztosíthatna magának e nemes foglalkozás révén, példákat tudunk felsorolni, hogy helyenként a tanítóknak 4—500, sőt 1000 korona évi tiszta jövedelmük is van a gyümölcsfatermesztésből. Miért ne lehetne ilyen mellékjövedelme minden néptanítónak? Csak akarni kell. Ott vannak a kisebb gazdasági ágak, méhészet, selyemtermesztés stb. mindezekkel való foglalkozás mellett, hogy jövedelemmel jár a tanító részére, egyúttal élethivatásához is tartozik.

Ne vegyék zokon ez intő szövegünket derék tanítóink! Azok, akik az általunk felsorolt dolgokkal foglalkoznak, azok merítsenek ebből buzdítást, akik pedig ahhoz a második osztályhoz tartoztak eddig s pusztán a tanórák lemorzsolásával, a tanulóknak vizsgára való előkészítésével foglalkoztak, melegen ajánljuk, hogy foglalkozzanak ők is a néppel, törődjenek ügyével bajával, nyuljanak hóna alá azzal is, hogy kiterjes és ősi gazdálkodási rendszeréről tereljék át az észszerű, helyes gazdálkodásra, példát adván a népnek ők maguk is azzal, hogy közhasznú és a saját javukat szolgáló foglalkozással töltik el szabad idejüket.

Az állami tanítók tiltakozó gyűlése alkalmával ezeket tartottuk szükségesnek elmondani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Az országgyűlés munkája előhaladásának nagy gátjai a nemzetiségi képviselők, akik huzzák-halasztják a költségvetési vitát, felirati javaslatot és minden törvényalkotó munkálkodásnak akadályozói.

Tulajdonképpen obstrukció folyik a Házban. A nemzetiségiek meggátolják a parlamentet az alkotás munkájában. Lassan hömpölyög a szöszaporítás áradata s a tehetségtelen nemzetiségi képviselők — boszantó, se hus-, se halizú kilométeres beszédek tartanak.

Közben szóba kerül a szerb határzár is, amit Zboray Miklós tett szóvá s nyilatkozatra bírta a miniszterelnököt, aki kijelentette, hogy mi nagyon jó barátai vagyunk a szerbeknek, de amikor egy országnak életbevágó, gazdasági érdekeiről van szó, akkor félre kell tenni minden barátkozó érzelmet.

Bécsben ez alatt a kiküldött magyar és osztrák bizottságok összeültek kvótatárgyalásra, de a tanácskozás nem vezetett semmi eredményre.

Végre kedden a meddő és haszon nélkül való vita véget ért. A hosszú vitának ez utolsó napja volt a legérdekesebb és legértékesebb, amennyiben három unalmas nemzetiségi közé ékelve, Bánffy Dezső báró volt miniszterelnök és Wekerle Sándor mostani miniszterelnök beszélt a nemzetiségi kérdéstről általános figyelem mellett.

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

A tanácskozást megelőzőleg Justh Gyula elnök bejelentette, hogy Barabás Béla az aradi, Gubody Ferenc pedig a nagykőrösi mandátumról mondott le. A vita két első szónoka Jehlicska Ferenc tót és Vlád Aurél román képviselő volt. Még véletlenségből sem mondtak újat. Utánuk következett Bánffy Dezső báró, aki hangot adott azoknak az apróbb-nagyobb sérelmeknek, amelyeket a nemzetiségek és a — horvátok javára a magyar államegység ellen napról-napra elkövetnek. Rámutatott a magyarellenes áramlat folytonos előrenyomulására s így mi sem természetesebb, mint az, hogy Bánffy energikus, ügyes beszédét, amely a nemzeti állam kiépítését s a nemzetiségi veszedelem megfékezését sürgette, csak a legnagyobb rokonérzéssel fogadta a Ház.

Az ülések meghosszabbításáról is szó esett a héten. A kormány, hogy az időből ki ne fogyjon, a költségvetés megkezdésekor indítványozni fogja az ülések meghosszabbítását.

Igy remélhető, hogy e hónap végére meg lesz a kormánynak a költségvetése.

A luteránus püspökválasztás.

A Bachát Dániel ágostai evangélikus püspök halála által megüresedett bányakerületi püspökségre most folyt le a szavazás a kerületben. A szavazatokat Zsilinszky Mihály kerületi felügyelő elnöklésével bontotta föl az e célra kiküldött bizottság. Egyik jelölt sem kapta meg a szükséges általános többséget s így Scholtz Gusztáv budapesti esperes és Szeberényi Lajos Zsigmond békéscsabai lelkész között, mint akik a legtöbb szavazatot kapták, pótválasztás lesz. Beérkezett összesen 357 szavazat, ebből Scholtz Gusztávra esett 152, Szeberényire 108. Nagyszámú szavazatot kaptak még Veress József békési esperes, Petrovics Soma csongrádi esperes és Belohorszky Gábor bácsi főesperes, püspök-helyettes. A pótválasztás augusztus első felében lesz.

Őrizkedjünk a csalóktól.

— Idegen áruk magyar köntösben. —

A Magyar Iparjogvédelmi Egyesület mozgalmat indított az áru számozási helye tekintetében megtévesztő kiállításban forgalomba hozott külföldi áruk ellen és közli azoknak a cégeknek és áruknak a jegyzékét, a melyek ellen eddig intéssel fellépett s a melyek ellen — amennyiben az intés kellő hatással nem járna — az illetékes iparhatóság előtt is meg fogja tenni azokat a lépéseket, amelyek a visszaélések megő-

lására, esetleg megtorlására fognak vezetni. Ezek a cégek és áruk a következők: Pojatzi et Co. gyufagyár Deutschlandsberg; a) *Millenumi-gyufa* felirat; nemzeti színű keretben; két keresztbe tett nemzeti színű zászlóval a mező közepén. b) *Szobor-Gyufa* felirat a budavári honvédszobor képével. Lobositzer Schokoladefabrik Lobositz: *Budapesti csokoládé* felirat. Calderara et Bankmann szappangyár Wien: *Magyar Nemzeti bajusz-kenőcs* felirat, az egész tubuson körültekert nemzeti színű szalag. Semmler et Frenzel gyertyagyár Brünn: *Király gyertya* felirat; nemzeti színű zászlórudakból álló keretben nemzeti színű betűk: az egyik oldalon feltűnő figyelmeztetés, hogy csak akkor valódi, ha a feliratok piros-fehér-zöld színű betűkből állanak. Cigarettenhülsenfabrik Progress Krakau; *Rákócy* felirat a cigarettahüvelyeken. Jakob Krausz kékitőgyáros Wien: *Hungária-kék* felirat; nemzeti színű sávós hüvely; nemzeti színű betűk Karl Kuhn et Co. irótolgyáros Wien: *Honvédtoll* felirat a dobozokon és az acéltollakon; egy 48-as honvéd ábrája a dobozokon.

Tűz a bukaresti magyar kiállításon.

A bukaresti kiállítás magyar pavillonjában minap tűz volt. A kiállítás büffetjében badogosok egy vízvezetéki csövet forrasztottak. A forrasztólámpától meggyulladt a falakat fedő jutavászon és néhány pillanat alatt lángban állott az egész fal. A magyar pavillonban egyáltalában nem gondoskodtak arról, hogy tűz esetén elegendő mentőeszköz álljon rendelkezésre. Se fecskendő, de még csak egy dézsa víz sem volt a pavillonban és minthogy a pavillon vízvezetékét javították, az is el volt zárva. A büffé üzletvezetője átrohant a szomszédos osztrák pavillonba és egy tűzoltószergyár kiállításából összeszedett néhány fecskendőt. Ezekkel aztán hozzáláttak a tűz oltásához.

Körülbelül negyedóra leforgása alatt sikerült is a tüzet eloltani. Az osztrák kiállítás vezetője, egy Pingusz nevű ur, a tűz eloltása után hevesen rátámadt a magyar pavillon személyzetére, hogy hogyan merték az ő engedelmére nélkül elvinni az osztrák kiállítás tárgyait. Csak hosszas tárgyalások után sikerült a haragos osztrák sógort megbékíteni, aki újból is bizonyította, hogy szívesebben látta volna, ha leég a magyar szomszéd, mert hát igaz most is az a nóta, hogy „*mégis huncfut!*..."

Permetezéshez

ajánlunk szavatolás mellett permetezőket, kénporfuvókat, vegytiszta rézgáliczot, sublimált kénport, dr. Aschenbrandt-féle BORDÓI- és RÉZKÉNPORT, raffiaháncsot, jutafonalat a legjutányosabb áron.

Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Uj forradalom Oroszországban.

Odesszában a helyőrség csapatai között sok ezer példányban fölhevítést terjesztenek, amelyet a vadász-dandárnak mind a négy ezrede aláírt. A fölhevítés a többi közt így szól:

„Készüljetez úgy, mint mi, a nagy harera. Szervezkedjetez zászlóaljakon és ezredeken belül. Gondoljatek arra, hogy nemsokára ütni fog az óra, amikor a hadsereg a néppel szövetekezni fog. Ez a szövetség legyőzhetetlen lesz“.

Pétervárra a déli városokból nagyon nyugtalanító hírek jönnek. Így Szepasztopolból azt jelentik, hogy a katonák az utcán tartanak gyűléseket. Egy ilyen gyűlésen ezernél több katona és matróz vett részt. A gyűléseken elhatározták, hogy a birodalmi дума munkáspártját támogatni fogják. Csuknin admirális nem mer a palotából távozni.

Kronstadtban ujult erővel tört ki a lázadás a haditengerészek közt. A kikötőben a nyolcadik flotta-hadosztály 180 matrózát lázadás miatt elfogták és bilincsekbe vitték börtönbe.

A lázadás általános. Mind rémesebb hírek érkeznek Oroszországból.

Olvassuk el!

Ennek az esztendőnek is rátapostunk az első felére. Julius 1. óta a második felét járjuk. Sok minden történt az első félév alatt. Kormánybukás, sebes futás, darabontszökés, aztán felvirradás az alkotmányos életre. A második felesztendőben is nagy események előtt állunk, mert sebesen forog a világ.

Ebben az eseményekkel bővelkedő időkben minden magyar polgárnak szüksége van egy igazi krónikásra. Az a krónikás igazmondó legyen és minden nagyobb eseményt elmondjon az érdeklődő polgárnak.

Ilyen igaz krónikás a „Független Ujság“.

Minden vasárnap elhozza a posta pontosan, hogy képekben és szavakban az olvasó elé tárja a hét eseményeit. Azonkívül sok mulatságos olvasmányt is közöl, amiből jut a család minden tagjára valami érdekes.

Akik megszerették a „Független Ujság“-ot, azoknak

ajánlani nem szükség, de mégis azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk olvasóinkhoz, hogy *zászlónk alá legalább egy új előfizetőt még szerezni sziveskedjék minden olvasó.* Ezáltal erősödik eszménk harcosainak tábora. És mentől többen leszünk, annál biztosabb a győzelem, melyért zászlóinkat kibontottuk.

Célunk a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek meqvédése. Ennek a mi célunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

„Uj honfoglalók“ a címe a lapunk mellékletén most megjelenő regénynek. *Ujjonnan belépő előfizetőinknek ez érdekes és hasznos olvasmány eddig megjelent folytatását díjtalanul küldi meg a kiadóhivatal.*

Az előfizetési pénzek beküldésére az utalványokat elküldöttük külön levélben mindazoknak, akiknek előfizetése július 1-ével lejárt.

Előfizetési ár:

Egész évre	8 korona
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

Terjesszük a jót, a nemest. Minden előfizető igyekezzék legalább egy új előfizetőt szerezni lapunkra, a „Független Ujság“-ra, mert csakis így szolgáljuk igazán a magyar nemzeti ügyet. Hazafias tisztelettel

„FÜGGETLEN UJSÁG“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RT. BUDAPEST

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RT. BUDAPEST

ERŐSÍTŐ HAZAI SZÁRMANYAGT IGAZGATÓ VEDŐJEGY

Legtökéletesebb rendszerű gőzcséplőkészletek.

Magánjárók

(uti mozdonyok)

cséplési, vontatási és szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével).

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A bolgár zöldségtermelő-szövetkezetek Magyarországon.

A Magyar Gazdaszövetség választmányi ülésén a következő előterjesztés tétetett és a választmány a javaslatához hozzájárult.

Geschoff J. E. ur, aki az 1904. évi nemzetközi szövetkezeti kongresszuson bolgár kiküldött volt, egy kis füzetben ismertette a bolgár zöldségtermelő-szövetkezeteket. Ugyane tárgyról Schneidemann, a német gazdasági attasé Bukarestben részletes tanulmányt közöl egyik bukaresti folyóiratban. Ezek a munkák a következő körülményekre hívják föl a figyelmünket. Budapesten 1904-ben Geschoff ur 25 bolgár zöldségtermelő-szövetkezetet talált, melyek körülbelül 1200 bolgárt foglalkoztattak, mint szövetkezeti részeseket, munkásokat és zöldségelárusítókat. A legjelentékenyebb volt a Penkoff II. Péter szövetkezete. 100 taggal (köztük 10 legény) hatvanezer korona tőkével, három kertet hasznosítván. Az egyik kert Festetics Pál grófé a Zuglóban. Ugyancsak a Zuglóban dolgozik a Csocsomanoff szövetkezete 50 taggal, a Gajdoff testvéreké 50 taggal, a Ghergeff Kalesee 50, a Kaprikoff Sztojáné 55 taggal, Kispeszen van a Petroff H. P. szövetkezete 100, a Gazdeff Vaszil szövetkezete 100, a Dimitroff Iván szövetkezete 60, a Vladoff Csanioé 55, az Ivanoff Trifon szövetkezete 30 taggal. Ó-Budán van a Bobeff Penio 60 tagu szövetkezete. A szövetkezetek legnagyobb része régen dolgoznak Budapesten. Tagjaik néha változnak, de az egyszer munkába vett kerteket lehetőleg megtartják s hektáronként 165 korona bért is fizetnek. A Gajdoffék szövetkezete Festetics Pál grófnak 10,600 koronát fizet 65 hektárért.

E szövetkezetek szervezete a következő: A szövetkezet rendes tagokból áll, akik a haszonban részesednek és legényekből, akik fix munkabért kapnak. Ez utóbbiak száma nem megy többre 10%-ánál a tagoknak és a kisebb, 6—10 tagu szövetkezetek ritkán tartanak egy legénynél többet. A szövetkezeti részjegyet okának hívják. (1285 grammos török súly.) Az oka 400 dramra oszlik. A szövetkezetek alakítója, a mester, 1¹/₂—3 oka ura. Ő az üzletvezető és pénztáros. Utána az eladó következik, akinek megbízható, ügyes embernek és az illető ország nyelvében jártasnak kell lennie. Rendszerint másfél üzletész

illeti. A tagok ügyességük és képességük szerint részesednek. Van 12 drámás részes is. A készpénztőkét a tagok tehetségük szerint szolgáltatják. De ez nem alapja a részesedésnek, hanem a munkateljesítő képesség. A készpénztőke terhe a szövetkezetnek, melyet a haszonból fizetnek vissza. Néha kölcsönt kell vennie a szövetkezeteknek s 10—15% kamatot is fizet a kölcsön után.

A társaság pénzügyét a nagy könyv mutatja. A mester ebbe ír be minden kiadást és bevételt. A Bulgáriából a munka helyére való utazás a szövetkezet költsége; a visszautazást a részesek a keresetükből fizetik. A kertészek március közepén kelnek utra. A munka helyén kunyhóban huzódnak meg. Március, április és májusban rendkívül terhes munkát végeznek s gyakran segédmunkásokat fogadnak egy korona napszámmal. Harmencöt fajta főzeléknek a talaj előkészítése a vetése, a plántálása, gondozása igen nagy munkát ad. Minden részes köteles teljes erejéből dolgozni. Maga a mester is dolgozik a földön, ha irodai munkájától szabadul. Ő vásárolja be a szükségleteket, egyik tag kenyeret süt, a másik a kunyhót látja el. A részesek és legények együtt étkeznek. A kertben minden a részesek közös tulajdona. Ősszel jön a leszámolás. A szövetkezet kifizeti a tartozásait, átvizsgálja a számadást és felosztja a hasznot, a részjegyek arányában.

Geschoff ur egy részjegy őszi osztalékát átlag 1000 koronára teszi. A családok otthonmaradt tagjai látják el az otthoni gazdaságot. A férfiak csak a telet töltik otthon. Schneideman ur szerint, aki német statisztikai szokás szerint jár el, mely osztrák-magyar katolikusokat, reformátusokat, osztrák-magyar népiskolákat stb. ismer — Magyarország-Ausztriában 2785 bolgár kertész volt 1902-ben. Miután Geschoff ur csak Budapesten 1200-at talált 1904-ben s miután tudjuk, hogy már majdnem minden város mellett van bolgár kertészet, bizvást tehetjük 2000-re a számukat. Ez az átlagos számítás szerint 1¹/₂—2 millió koronát jelent, amelyet a bolgár szövetkezetek tiszta haszonként keresnek évenként. Az kétségtelen, hogy a bolgárok nem adják fel a már egyszer eloztalt teret egykönnyen. De nincs is rá szükség. Aki a magyarországi városi életet ismeri, az tudja, hogy oly drága a zöldség és a zöld főzelékféle ország-szerte, hogy ha felényire száll le az ára, még mindig bőséges hasznot ad.

Sok inséges falu, különösen régiebb telepés község van az Alföldön, amelynek területén ezt a kenyérkeresetet meg lehetne honosítani. És pedig szövetkezeti alapon. A szövetkezeti alap megadja a módot a nagyobb terület bérletére, az öntöző berendezésekre,

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK 2¹/₂-től 12 lóerőig, BENZINMOTOROK, SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, ARATÓGÉPEK és egyéb MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynökségénél
BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 32. szám.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk

a szerszámok beszerzésére, a nagyban való produkcióra. Tudjuk, hogy Ujvidékről és környékéről vagon számra exportálják évenként a zöld babot, borsót, karfiolt Ausztriába és Németországba és nem tudnak annyit termelni, hogy jó áron el ne keljen. Persze első sorban a már-már inséges állapotokkal küzdő hazai fogyasztást kell a szóbanlevő termel si ág ak javítani. De megjavítani a piaci viszonyokat is, amelyek két-károm keverő, az árut rontó közvetítő beleegyeződéssel látják el a fogyasztási szükségletet. Csak a szövetségi közvetlen értékesítés jav thatja meg ezt az állapotot. Szükséges volna tehát, hogy :

1. kéressék fel a földművelésügyi miniszter ur, hogy lehetőleg magyarul is beszélő bolgár kertészeket szerződtessen s ha lehet, közöttük képeztessen ki magyar földműves asszonyokat és férfiakat a bolgár kertészeti munkára ;

2. ezeket a kiválasztandó községekben tanító mesterekül helyezze el, hogy kertészetükben gyakorlati munkával tanítsák be a rá vállalkozókat ;

3. hasson oda, hogy az egyszerű bolgár mintára termelő és értékesítő szövetségek alakíttassanak s az ily szövetségek üzleti vezetésére az alkalmas és vállalkozó emberek a kormány által alkalmazott szakközvegek (esetleg az 1. pontban említettek) által betaníttassanak. Az aradi kir. jószágigazgatóság e tekintetben hat év előtt tett a kormánynak javaslatokat. Célszerű lenne, ha e javaslatok gyakorlati módon és eszközökkel sikerre vitetnének. A további fejlődés dolga lenne, hogy a termelés növekedtével a konzervkészítés és kivitt szélesebb alapokon meginduljon. A zamatos és kiadó magyar zöldség és főzelék bátran fölvehetné a versenyt annak a nagy szükségletnek a fedezésében, amely e cikkekben Angliában, Svájcban és Németországban mutatkozik s évről-évre nő."

Székelyföldi szövetségek.

A Székelyföldön eddig 150 hitelszövetkezet működik 497 községre kiterjesztett munkakörrel. Van ezeknek 30,569 tagja, akik 39,360 üzletrész kiváltására kötelezték magukat. Ezen üzletrészek értéke: 2.263,835 K., mit növel 1.488,600 K. takarékbetét és 275,700 K. tartalékalap.

A felsorolt szövetségek közül Csik vármegyére esik: 16; Kisküküllő vármegyére: 17; Háromszék vármegyére: 26; Maros Tordavármegyére: 40; Udvarhelyvármegyére: 31; és Torda-Aranyosvár megyére: 20 szövetséget.

Csik vármegyében: a 16 szövetséget 3990 taggal, 6016 üzletrésszel 43 községre terjeszti ki üdvös tevékenységét. Üzletrész értéke, takarékbetétje és tartalékalapja együtt: 493,045 K.

Háromszék vármegyében: 26 szövetséget 5004 taggal, 7620 üzletrésszel 86 községben teljesíti ezt a

munkát, az elől említett címeken összesített 855,750 K. tőkével.

Kisküküllő vármegyének 17 szövetségetében 3048 tag, 4556 üzletrésszel, 40 község értelmisége csoportosult és 340,600 K. tőke felett rendelkezik.

Maros-Tordában 40 szövetséget van 5970 taggal és 8570 üzletrésszel. Ezeknek tevékenysége 149 községre terjed ki. Tőkéje együtt 679,480 K.

Udvarhely vármegye 31 szövetségetben 6679 taggal, 3247 üzletrésszel 92 községre terjeszti ki munkásságát. Tőkéje ezeknek 852,300 K.

Torda-Aranyos vármegyében a szövetségek száma: 20, a tagok száma: 5878; az üzletrészeké: 9331. Ezek 703,900 koronát gyűjtöttek össze.

Am az a közel 4 millió korona még mindig elenyésző esekély ahhoz a nagyarányú pénzmanipulációhoz képest, mit itt a nemzetiségi bankok mellett a hasonló szövetségek végeznek. Nem is próbáljuk meg az összehasonlítást, mert csak gyöngeségünket tüntetnék fel általa, ami lehangelő.

De ha már szóvá tettük ezt a tevékenységet, nem nyugszunk bele s nem nyugszik bele a székely társadalom jelentős nagyrésze sem, hogy a hitelszövetkezetek terjesztésére kirendelt központi ellenőr visszahívásával megakadt munka fölött napirendre térjenek — a vezetők.

Nálunk ezt a munkát fokozni kell. A maradi természetű székelységre ugyszólván tovább is rákényszeríteni kell a szövetségeteket, mint boldogulása egyik főfeltételét és eszközét. Eppen ezért remélni merjük, hogy a központi vezetőség minél hamarabb felveszi az elejtett munka fonalát, amint azt közelebb Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter kifejezte a Székely Szövetséghez intézett leiratában: a nagy történelmi múlttal bíró, vezetőszerpre hivatott székelység érdekében.

Uj szövetségek. Meskó Pál a Magyar Gazdaszövetség titkára június hó folyamán Ipolyfödemesen és Márianosztrán, Hontmegyében; Nagyszántón, Csátáron, Bihardiőszegen, Illyén, Nagykágyán, és Vedresábrányban Biharmegyében; Szamosszegen, Kraszna-szentmiklóson Szatmármegyében; Vitnyéden és Császárfaun Sopronmegyében; Sztánán Kolozsmegyében; Korondon és Homoródszentmártonban Udvarhelymegyében; Mirkásáron Nagyküküllőmegyében; Kászonyfaluban Csikmegyében; Blatniczán Turócme gyében; Ebedecen Barsmegyében; Arnóton Borsodme gyében. Sőregen Gömörme gyében, Alsókaznacson és Hadadon Szilágyme gyében, Bölönben és Illyefalván Háromszékme gyében, alakított fogyasztási és értékesítő szövetségeteket a Magyar Gazdaszövetség Hangya központjának közelékében.

Értelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt % mellett. Fevilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
V elszámolás. V

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: V
Husnemüket, füstölt
:ust, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

• MI UJSÁG? •

Kossuth-szobor Sátoraljauhelyen. Zemplén vármegye hazafias közönsége szobrot állít Kossuth Lajosnak Sátoraljauhelyen. A szobor elkészítésére nyilvános pályázatot hirdettek, a melyen Gárdos Aladár és Barca Lajos szobrászművészek nyerték el az első díjat és a megbízatást. A szoborbizottság Sennyey Géza báró elnökletével megbizta a művészeket a végleges nagyságu szobor elkészítésével. A szobor egyike a legnagyobb Kossuth- emléke lesz az országnak. A szobor talapzatára szép allegorikus csoport kerül. Az alakokat bronzba öntik, a talapzatot pedig hazai termésköböl faragják. Az emléket jövő esztendőben leplezik le.

Uj gróf. A király báró Edelsheim-Gyulai Lipótnak a magyar főrendiház tagjának, nagybirtokosnak, budapesti lakosnak és törvényes utódainak, a már birt örökös főrendiházi tagsági jog változatlan fentartása mellett a magyar grófi méltóságot adományozta és ezuttal megengedi, hogy az Edelsheim-Gyulai családnevüket a Marosnémeti és Nádaskai előnevekkel használhassák, valamint az Edelsheim és Gyulai családok címereit a bemutatott tervezett értelmében egyesíthessék.

Uj magyar nemes. Brázay Kálmán volt országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak a király a magyar nemességet adományozta, pellérdi előnévvel. Ez a kitüntetés igazán érdemes férfit ért, aki megmutatta hogy évek hosszú fáradsága és kitartó szorgalom által hova juthat a magyar ember is a kereskedelem terén. Nem igen volt alkalmunk, különösen az utolsó évek folyamán, hogy elismerőleg megemlékezhessünk az új nemesekről, kiknek legnagyobb részéről akkor vett először tudomást a világ. Annál inkább örvendünk, hogy a királyi kitüntetés ezuttal olyan férfit ért, aki példányképe lehet nemesak a magyar kereskedőnek, de egyáltalán minden magyar embernek. Oszinte jókívánalmukat ez uton mi is tolmácsoljuk.

A „Kossuth“ vizrebocsátása. Middlesbrough-ból (Anglia) jön a hír, hogy a Magyar Keleti Tengerhajózási részvénytársaságnak most épült „Kossuth“ nevű hajóját nagy sikerrel bocsájtották vízre a R. Griggs and Sons Limited hajógyárából. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter hozzájárulásával nyerte a hajó a nagy történelmi nevet, melyet immár büszkén fog hordozni idegen tengerek távoli vizein. Az acélból épült 6000 tonna hordképességű gőzös egyike a magyar kereskedelmi tengerészet legnagyobb hajóinak s mind berendezése, mind építési módja tekintetében elsőrangú helyet foglal el az óceánokon járó gőzhajók sorában. A „Kossuth“ tisztikarát és legénységét a társaság nagyrészt magyarokból állítja össze.

Elzárásra ítélt város. Szegeden a kihágási bíróság a maga nemében páratlan ítéletet hozott. Pénzbírságra — nem fizetés esetén két napi elzárásra — ítélte Szeged városát. Az ügy előzményei a következők: Onucsák Miklós postafőtiszt, mint állami tisztviselő az Uj-Szeged és Szeged között levő hidon díjtalanul járhat-kelhet. Szeged városa azonban ezt

nem vette tekintetbe s folyton vámköveteléssel zaklatta a tisztviselőt, ki a dolgot meguntván, a kereskedelmi miniszternél feljelentette a várost, egyben pedig a kihágási bíróságnál is panaszt emelt Szeged ellen folytonos jogtalan zaklatásai címén. Koczor János főkapitány tárgyalta ezt az ügyet s minthogy a tisztviselő vádjai beigazolódtak, az 1890. I. t. c. alapján *Szeged városát kihágás miatt, nem fizetés esetén két napi elzárásra, átváltoztatható 30 korona pénzbüntetésre ítélte.* Ilyen és ehhez hasonló butaságot hoz napfényre a hivatalos világ, ha nem gondolkozik, hanem a törvényeket ráhuzza az esetekre. Hogy lehetne egy várost százezer lakójával a hüvösre zárni ebben a melegben 30 koronáért két napig?

Tüzetokozó vonat. Mikalaka község határában minap a tarló hirtelen kigyuladt s a tűz rohamosan terjedt. Hamarosan tüzet fogott a még lábön álló, vagy már lehordott gabona is és sok gazdának teljes termése elpusztult. Mikalaka és a szomszédos községek lakosai kivonultak az oltáshoz és nehéz munka után sikerült is eloltani a tüzet. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget az Erdély felől Aradra érkező tehervonat kéményéből kipattant szikra okozta. A vasutat beperelték kártérítésért.

Szomorú eset. Marosvásárhely város nyugalma egy véres házasságtörési botrány hozta izgalomba. Egy honvédhadnagy az eset hőse, aki már régóta udvarolt egy esinos fiatal asszonynak. A férj éjjel a hadnagyot felesége szobájában találta. Ingerült hangon támadt a esábitóra, aki revolverét előrántotta és rálőtt a férjre. A szerencsétlen ember eszméletlenül rogyott össze: tüdejét érte a golyó. Orvosai remélik, hogy megmenthetik az életnek. A merénylő hadnagyot letartóztatták s a katonai hadbíró elé állítják.

Robbanás a bukaresti kiállításon. Bukarestben a kiállítás területén e napokban nagy szerencsétlenség történt. A katasztrófa estéjén a kiállítás terén szórakozó közönséget egy ágyulövéshez hasonló dörrenés riasztotta meg s utána Port Arthur épületei fölött óriási füst gomolygott. A szerencsétlenség részletei a következők: Port-Arthurnál alkalmazott tengerész katonák, akik a tűzijáték s a tengeri esata mutatványainál vannak alkalmazva, előkészületeket tettek az esti mutatványokhoz. Az egyik katona megpróbálta revolverét, amelylyel vaktöltéssel szokott löni, de a fegyver töltve volt és a lövés a tűzijátékhoz szükséges lőporos zsákot érte, amely aztán iszonyu erővel felrobbant s összeégett: az ott levő öt tengerészkatona. A szerencsétlenek meggyulva, beugrottak a tóba, ahonnan az egyik súlyosabb sebesültet eszméletlenül húzták ki, míg a többi kevésbé súlyos állapotban vitték el a mentő pavillonba, ahol bekötötték sebeiket. Az egyik tengerész meghalt, a többiek sérülése is nagyon súlyos természetű.

Egy család szerencsétlensége. Megdöbbentő szerencsétlenség sújtotta, mint Ungvárról írják, Zselte Gyula orosz-komorói gör. katolikus lelkész és családját. Mariska nevű 9 éves leánya a múlt héten hirtelen megbetegedett. Kardos dr. szerednyei orvos és Rácz dr. ungvári orvos, akiket a beteg leánykához hívtak, megállapították, hogy a gyermekben a veszettség tört ki s hogy menthetetlen. A lelkész családja egy perere sem távozott a beteg gyermek ágyától. Kendőkbe burkolt kézzel ápolták a kis leányt s a szegény gyermek rettenetes kínjában megharapta az anyja kezét, megsebezte

apját s két felnőtt testvérét. A leányka kétnapi iszonyu szenvedés után meghalt s a temetés után a lelkész, felesége és két gyermeke azonnal vasútra ültek s Budapestre utaztak a Pasteur-intézetbe. A hatósági nyomozás kiderítette, hogy a rettenes tragédiát a lelkészék ölebeeskéje okozta. Az ungvári szolgabíró erre kiásatta a kutya hulláját s Ligeti Leó állatorvossal felboncoltatta. A boncolás megállapította, hogy a kutya veszett volt s a nyomozás kiderítette, hogy nemcsak a lelkész kis leányát, hanem Halápy Mária és Djkum Mihály cselédekét is megmarta. Most ez a két ember is Budapesten van a lelkész családjával együtt a Pasteur-intézetben s ott gyógyítják őket. A szomorú esetről arról gondolkozunk, hogy ugyan mi szükség van az ölebekre? Ennélkül nem lehet megélni a nadrágos embereknek és a tunikás asszonyoknak?

Merényletterv a cár ellen. Helsingforsból jelentik, hogy a finn öbölben az utóbbi napokban egy gyanús hajót láttak. Ez a hajó éppen azokon a vizeken tartózkodott, ahol nyáron a cári jacht szokott vesztegelni. Egy torpedóhajó fölfedezett egy aknát, amelyet nyilvánvalóan azért raktak, hogy a cári jachtot levegőbe robbantsák. A cár mihelyt ezt megtudta, lemondott az évi tengeri utjáról. — Pétervárról táviratozzák, hogy a finnországi part mentén tervezett hajókirándulás is elmarad, mert a cár életét féltik.

Hatszáz kivégzés. A Kelet-Ázsiában hagyott orosz helyőrség lázadása még mindig nem szűnt meg, bár a pétervári félhivatalos hírszolgálat azt jelenti unostalan, hogy Wladivosztozk és Karbin csöndes. A londoni „Daily Telegraph” című lap hírt kapott Wladivosztozkból, hogy Karbinban hatszáz embert végeztek ki, mert részük volt a lázadásban.

Lóvasutasok sztrájkja Rómában. A római lóvasuti társaságok alkalmazottai sztrájkolnak s emiatt a forgalomban nagy zavarok álltak be. Az alkalmazottak három lira napibért követeltek, de az igazgatóság nem teljesítette kérésüket. Minap összeütközésre került a sor. A rendőrség felügyelete alatt elindult kocsikat a Via Nazionale-ban megtámadták a sztrájkolók, úgy hogy a rendőrségnek kellett közbelépni. A bérkocsisok hallatlan árakat követelnek az utasoktól. A postások bérkocsikban járnak, hogy a postaforgalom fenn ne akadjon.

Elfüstölt milliók. A magyar királyi dohányjövédéki központi igazgatóság mellé rendelt számvevőség most állította össze az ez év január 1-től március végéig a szent korona országai területén eladott dohánygyártmányokról szóló statisztikát. Az eredmény ez: általános forgalomban levő gyártmányokból befolyt 24.446,265 korona 86 fillér, a belföldi különlegeségi gyártmányokból 2.284,868 korona 4 fillér, külföldi különlegeségi gyártmányokból 429,182 korona 62 fill., összesen 27.160,316 korona 22 fillér. A múlt év hasonló időszakának bevétele a következő volt: általános forgalomban levő gyártmányokból 23.116,737 korona 73 fillér, belföldi különlegeségi gyártmányokból 2.185,982 korona 76 fillér, külföldi különlegeségi gyártmányokból 395,131 korona 56 fillér. Összesen 25.767,852 korona 5 fillér. A többlet 1.392,464 korona 17 fillér, vagyis 5,4 százalék.

Az orosz cár automobil-vonatja. Az orosz cár részére a budapesti Ganz-gyárban elkészített motorvasutat egy orosz bizottság, élén Schausun ezredes, vasutminiszterrel, megvizsgálta és kifogástalannak találta.

A cár szalonvonata egy gyönyörűen berendezett termes szalonkocsiból, egy öltözőből és egy málhaszakaszból áll. Az automobil vasut harmincnyolcezer rubelbe került. Sebessége óránként kilencven verst. A vonat megvizsgálása után a bizottság Pétervártól Gatschiniáig terjedő próbautat tett.

Az emberbőr. Azt tartják, hogy mindenkinek drága a maga bőre. Ugy látszik, hogy ez nem igaz, vagy legalább a dollárok hazájában Amerikában nem igaz. Ott az emberek a bőrüknél is jobban szeretik a dollárt; ami ott sem terem az utcán. Ennek a kövekező történet a bizonyossága: Egy newyorki orvosnak egy műtétéhez három hüvelyknyi egészséges, barnás női bőrre volt szüksége. Hirdetést tett közzé a lapokban a három hüvelyknyi bőrért 12000 koronát kínálva. Másnap valóságosan megostromolták az orvos lakását a jelentkezők. Többen voltak kétszáznál, köztük egész esomó nagyon elegánsan öltözött úri dáma. A jelentkezők egymásra licitáltak, akadt olyan is, aki már csak háromszáz koronát kért. A történet vége az lett, hogy dulakodás támadt és az orvos kénytelen volt rendőrrel eltávolítani a hajbakapott hölgyeket.

Az asszony legyen egészen a családé! Ezt az elvet kérélnhetetlen energiával érvényesítik Amerikában. Az Unio postaigazgatója most kemény rendeletet intézett az összes postaigazgatóságokhoz, hogy férjes asszonyokat postai vizsgálatokra ne bocsássonak. A táviratból véletlenül kimaradt e szó: „férjes”. Persze rettenetes kavargás támadt. A nők nemük mellőzése miatt már-már zajos háborút ütöttek, mikor kitűnt a tévedés. A főigazgató megmagyarázta, hogy intézkedése régebbi törvényen alapul és csak férjes asszonyok ellen irányul. Amerikában különben nagyon helyeslik ezt az intézkedést s az iskolákból is kezdik kiszorítani a férjes tanítónőket, mondván, hogy a nő szentelje életét csakis családjának.

Főispán a szövetkezetekért. Lits Gyula Hont vármegye főispánja legutóbb szép jelét adta a kisemberek iránt érzett rokonérzésének, amidőn a nép érdekeit védő szövetkezés ügyét hathatosan fölkarolta. A megye járási főszolgabíráihoz körrendeletet intézett a hitel- és fogyasztószövetkezetek fölállítására érdekében. A körrendelet kiemeli, hogy a közhatóságok nemes feladata, hogy minden a nép erkölcsi emelkedését és anyagi gyarapodást elősegítő intézményt fölkaroljanak. A járási tisztviselők akkor töltik be nemesebb értelemben feladataikat, ha a közönség tanácsadói és vezetői, ha anyagi és erkölcsi jóléte iránt érdeklődve felvilágosítással és utbaigazítással iparkodnak megismertetni a nép érdekeit szolgáló eszméket. A főszolgabírákat és szolgabírákat felszólítja, hogy járásaikban a hitel- és fogyasztási szövetkezetek letesítésében tevékeny részt vegyenek s hozzá kimutatást terjeszsenek, hogy a járás területén hol van szövetkezet vagy annak megalakítását hol lehetne fogantatítani. Kívánatos volna, hogy a többi megye főispánjai is kövessék Lits Gyula példáját.

10000

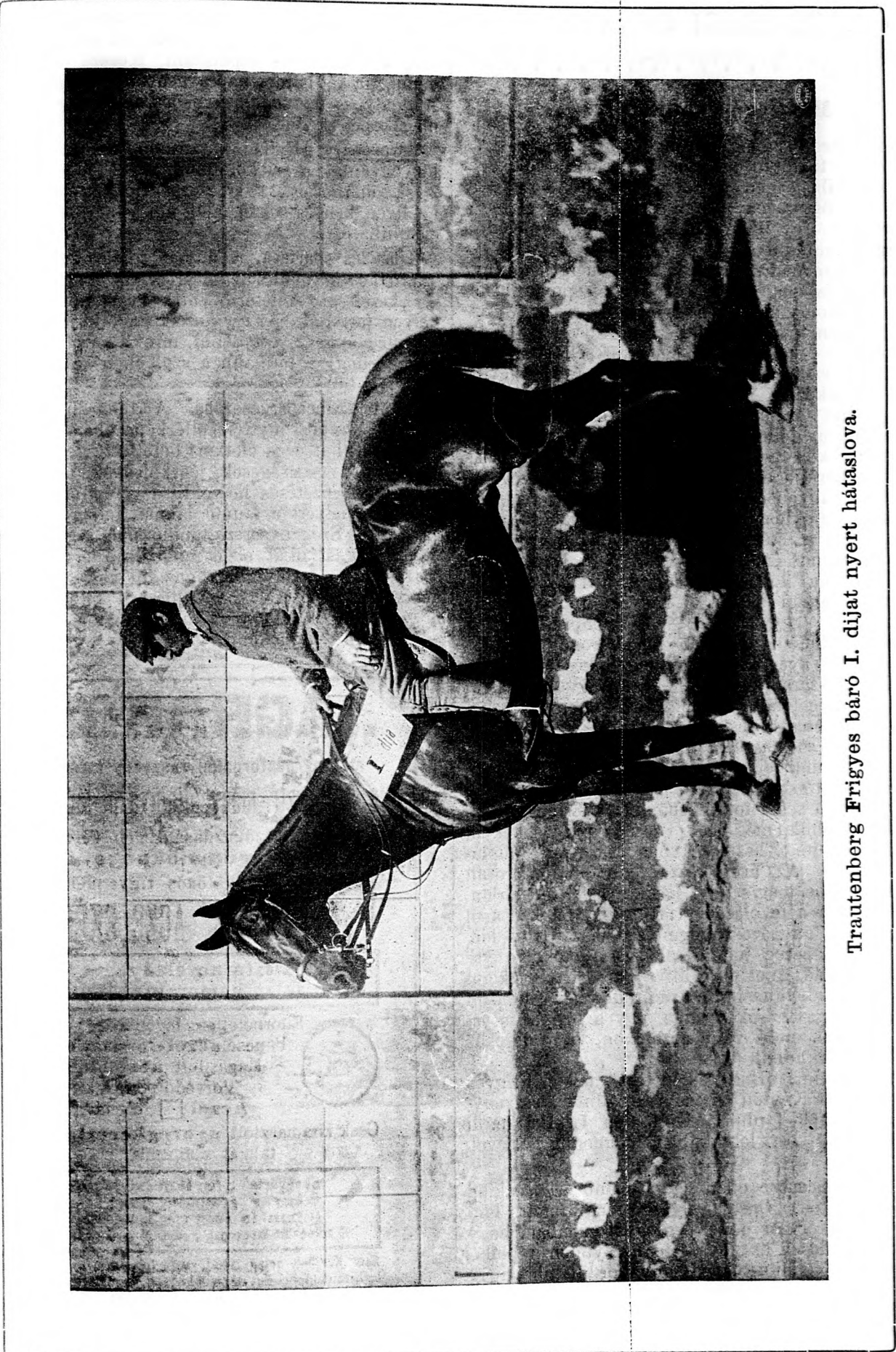
5.

ter-
egy
inc-
enc-
tság

rága
ragy
gaz.
dol-
kező
egy
női
ban
lva.
ását
gész
ent-
már
lett,
volt

lvot
ban.
etet
rjes
nak.
es".
műk
ikor
ogy
rjes
na-
l is
ogy

vár-
hbo-
keit
gye
itel-
kör-
fel-
t és
olja-
ebb
adói
lek-
nak
. A
árá-
esi-
tást
vet-
na-
gye

Trautenberg Frigyes báró I. díjat nyert hátsólova.

* GAZDASÁGI DOLGOK *

Maszlagos nadragulya.

Vadon termő gyógynövények gyűjtésével való foglalkozás, tekintve azt, hogy természetük nem kerül semmibe, igen jövedelmező foglalkozás, ha értjük a gyógynövény szállításra kész elkészítését és szárítását. Egy ilyen vadon termő gyógynövény a maszlagos nadragulya.

A maszlagos nadragulya rendkívül mérges növény; gyökereiből és magvaiból készül az atropin és belladonnin alkaloid, melyet a gyógyszerészetben használnak. Használják azonfelül szárított leveleit — folia Beladonnii — mely szintén igen keresett és kelendő cikk. Ahol vadon terem, nagyon is érdemes gyűjtésével foglalkozni. A belladonnának leveleit száraz időben, tehát harmat elszállta után kell szedetni gyermekkel, úgy, hogy a levél szár nélkül szedessék, de ügyelni kell arra, hogy a sárga vagy rozsdás levelek ne kerüljenek az áru közé. A szedőkkel lévő felvigyázók ügyeljenek arra, hogy a gyermekek kezeikkel szájokhoz ne érjenek és valahányszor abban hagyják a munkát, felügyelet mellett a kezek tisztára legyenek mosva. A leszedett levelet nem szabad soká egy tömegben hagyni, mert azonnal fölmelegszik, hanem a szárító helyre vinni — mely lehet magtár vagy padlás — és vékony rétegben elterelve lehetőleg gyorsan megszárogatni. Ekkor legszebb színt nyer az áru és legértékesebb is. Ha már teljesen száraz készletünk van, úgy azt vastagabb rétegekbe lehet, sőt kell összehalmoznunk, hol némi kis megereszkedést kap az áru és szebben esomagolható. A esomagolást mindig a hajnali órákban kell végeztetnünk, ekkor nem törik a levél és zabrostaszerű kézirostán célszerű átrostálni a benne lévő port és apróbb szemeket. A esomagolás természetesen zsákokba történik, még pedig vagy gyapjus zsákokba, vagy két elfejtett liszteszsákból összevarrt duplaszélű zsákba. Az árut kézzel, lehetőleg szorosan kell eltömni, de mégis úgy, hogy a levél ne törjön.

Amidőn már a levélszedés megszűnt, fel kell ásni a gyökereket, ha sáros, megmos, ha száraz az idő, úgy magától leperog a föld róla s pár napi fonnyadás után a zöld fejet eltávolítva, késsel a gyökereket két-három felé kell hasítani, azután deszkás padláson megszárogatni. Ha sok a mag, úgy a bogyót is érdemes szedetni, mely vagy aszalókon, vagy deszkás padlásokon száradhat.

Értékesítése miatt Budapesten Kochmeister Frigyes utódai, vagy a Kiviteli és esomagszállítási részvénytársasághoz kell fordulni. Külföldön L. Bernhardi Lipcsében foglalkozik leginkább a belladonna vételével.

Malacok hasmenése ellen egy hannoveri szaklap ajánlja a rizskása vizét, melyben megfőzetett, langyosan itatva orvosszerű. Megjegyzi azonban, hogy e bajnak rendszeren az anyasertés helytelen táplálásában szokott lenni az oka. Leggyakoribb hiba, hogy etetés után a vályut nem tisztítják ki s azon a rátapadó moslék megsavanyodik; pedig a hasas és szoptató-disznó nem tűr el semmi savat.

A vadgesztenye értékesítése. Tartalmaz 65% keményítőt és 8% légenyirtóanyagot. Frissen megsuzva legemészthetőbb. Birka és kecske szeeskával

vagy zöldtakarmánnyal 1 kilót felvesz naponta. Hasas állatnak nem való, mert szorulást okoz. Tejelő tehénnek adható napjára 5 kiló, hizómarhának kétszer annyi. Sertésnek jobb szárítva adni, de akkor meg kell zuzni és felpuhítani. Keserű ízét el lehet venni, ha két három napra beáztatjuk vagy kitőzzük. A ponty is nagyon szereti, a vad pedig télen esemegeképpen keresi.

Hernyóenyv. Házilag készíthető, ha öt-öt súlyrész fenyőgyantát, 5 sr. kolofoniumot, 2 sr. stearin olajt, 2 sr. disznózsírt, 1 sr. terpentint összeolvasztunk. Az ilyen kenőcs sokáig eláll s házilag pár krajczárért előállítható.

Gyümölcs eltartása. Könnyen romló gyümölcsöt 3 százalékos formalinnal kevert vízbe mártottak és az így kezelt pl. szőlőfürtöt más kezeletlenel azonos helyen tartották. Az így kezelt szőlő teljes egy héttel tovább elmaradt sértetlenül, mint a kezeletlen; jelölje annak, hogy a formalin a szemeken lévő gombákat előlte.

Felvétel vincellérképezőbe. A bihardiószegei, egri, nagyenyedi, pozsonyi vincellérképezőbe olyan ifjakat, kik a tizenhat éves életkort betöltötték, a népiskolát elvégezték, egészségesek, jóerkölcsűek, tanulókul felvesznek. A fizetéses helyekre az évi fizetni való 280 korona, amelyért a tanuló lakást, teljes ellátást kap egy évre. Szegénysorsu tanulóknak a fél, vagy az egész ellátási díjat el is engedik, de ez esetben a szegénységet hatóságilag igazolni kell. Kérvényeket augusztus 31-ig kell benyújtani a földművelésügyi miniszterhez intézve, az iskola igazgatóságánál, ahol az illető felvételt óhajt.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
! **EGYETEMES ACZÉLEKÉK.** !

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

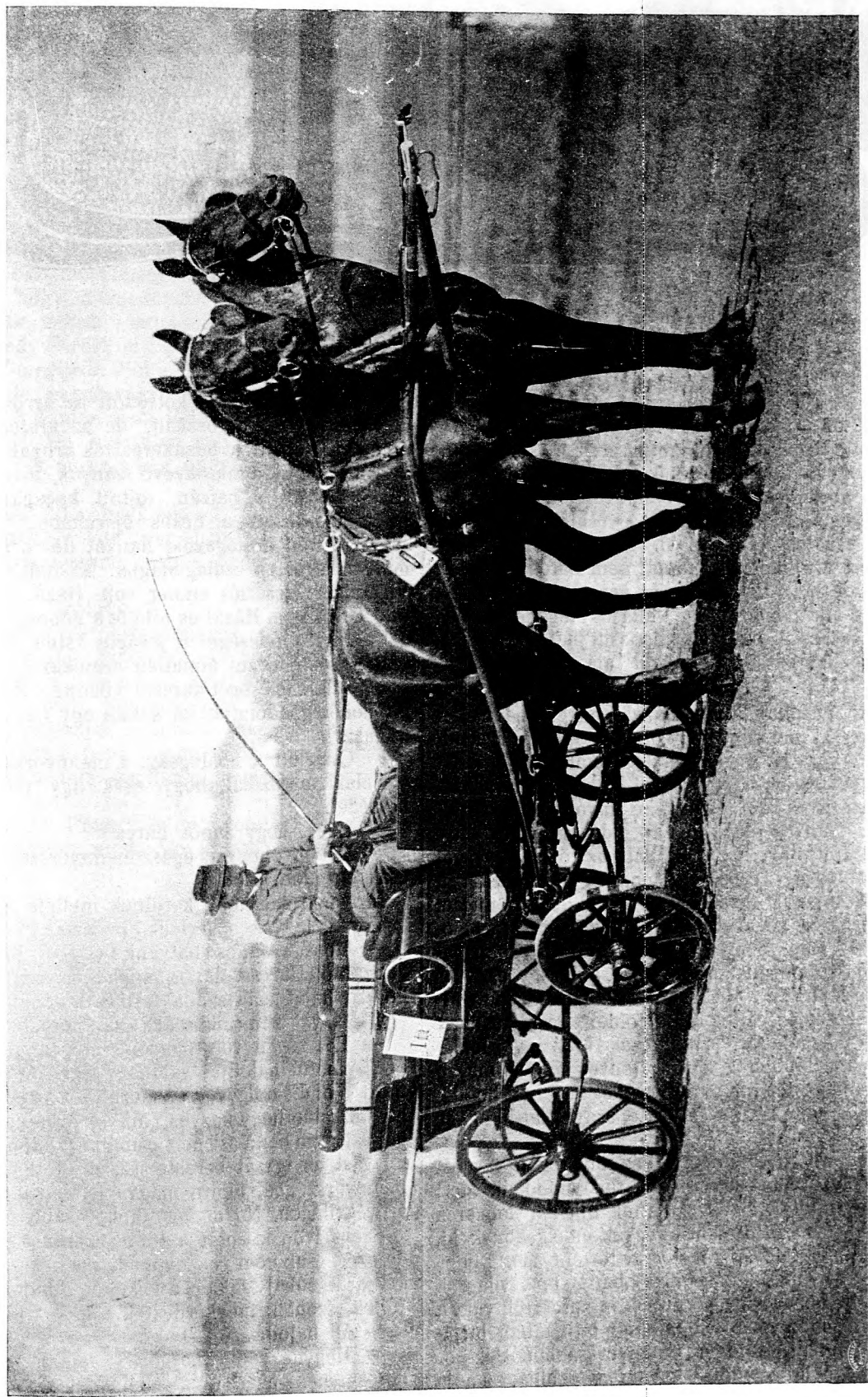
Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerek.
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

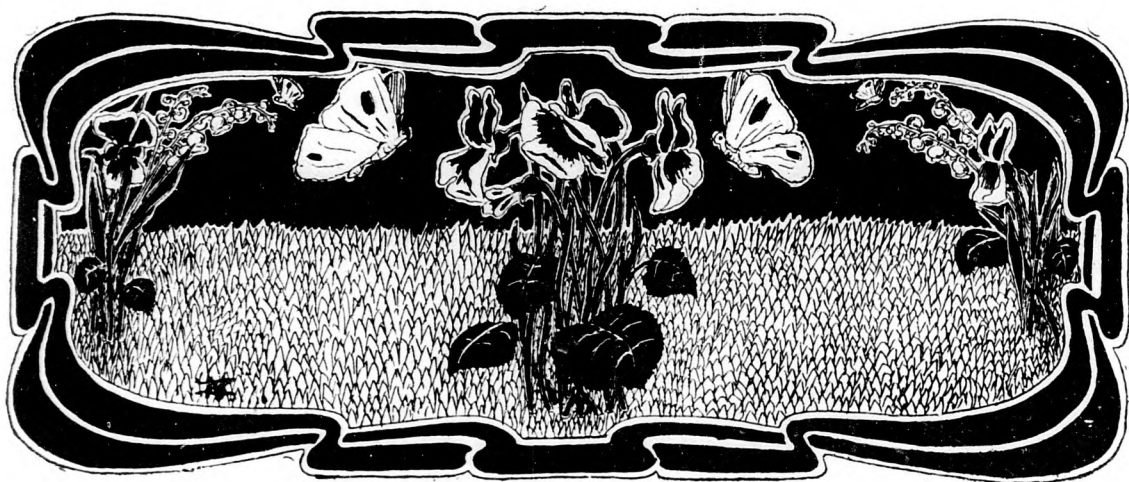
Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány felülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Ficher és Keller. I. díjat nyert kettős jukkerfogata.

Éjjel a mezőn.

Fellegtelen, szép nyári éjszakákon, mikor nyugalom öleli át a földet, valami édes illatot lehel az erdő, a mező s nem hallatszik semmi más, mint a szellő suhanása, mint hogyha tulvilági lelkek beszélnének hozzánk lágy, suttogó ábrándokat keltő hangokon. Szemünk feltekint a magasba, oda, ahonnét a csillagok miriádja ragyog ránk ezüstös képmásával. Azokon túl messzemessze, ahova az emberi gondolat nem hatolhat el, ott van a mennyország. Így hiszi ezt keresztény, mozlím, így hitte az ó-kor pogánya s a vallásos legendák, mitikus regék varázsos alakjaival népesíti be a magasságot, ahonnét szárnyatörötten hull alá a földi képzetet.

Mi van ott igazában, ki tudná azt megmondani? A hitetlen tudás azt mondja, hogy ott van más világrendszerek kezdete vagy az ür, a végtelen semmiség. A török ott keresi a hét mennyországot, ahol Mohamed várakozik reá és Allah árnyékában gyönyörre hívó hurik, a tulvilág bűbajos leányai ölelik át az üdvözült mozlímot. Minket arra tanítottak, hogy ott van az örökös, véget nem érő boldogság, szeráfok zengnek égi éneket a mindenek alkotójának dicsőségére, aki ül fellegrónusán, tündöklő fényesség közepette egy gondolatával világokat semmisítve meg. S ott vannak körülötte az angyalok, a földi bűnöktől megtisztultak lelkei, akik úgy csendes éjszakákon le-lejárnak s az éjféli órákban meglátogatják azokat, akiket szerettek itt a földön. Légi testüket nem láthatja meg emberi szem, csak érezzük jelenlétüket, mikor meglöbban a lámpa fénye, mikor megsimogatják arcunkat, félálunkban csókot lehelnek homlokunkra s csak a sejtelemmel hallható szavakkal fülünkbe suttogják:

— Gyere már! Gyere már! Hisz oly régen várunk. Bizonyosat azonban senki sem tud mondani. Mert bár évezredek multak el és születtek ujja; a tengerek elhagyták ágyaikat s medreikből hegyek emelkedének ki, csudák történének, de az még nem történt meg, hogy valaki visszatért volna emberi alakjában a más világról. De azért mégis, habár a levegő atomjain keresztül, vagy a világokat egymáshoz vonzó villamosság láthatatlan huzatán jönnek néha hírek ide a mennyországból. Sokszor elkésve, de mégis csak jönnek. És aki meghallja, az adja szájról-szájra tovább.

Az öreg Szántó Harsa János, az aratógazda is hallott egy újabb hírt a magas egekből és elmondá azt nekünk a tarlón. Nem visz rá a lelkem, hogy titok maradjon.

***

A fiastyuk már-már kotródott az égről, a Göncöl szerék ugyan még poroszkált, de az aratónép csak nem szenderült el ott a buzakeresztek árnyában. Nem sokat beszéltek, csak a marokvevő leányok, menyecskek suttogának halkán s pajzán, fojtott kacagásuk néha-néha belecsiklandozott a békés éjszakába. Szántó Harsa János, a vén aratógazda, hanyat dőlve a kévén fölbámult az égbe, a csillagvilágba. Ki tudja mit gondolt? Valamikor szessziós ember volt. Háza, sok láné földje, meg a felesége. Házát és földjét a gonosz emberek pörökkel, a szép feleségét a jószágos Isten vette vala tőle. Azért szokta nézni álmatlan szemekkel azt a csillagtárbort. Talan feleségét kereste közötté? Most is ahogy ott jár nehéz gondolatja, im sóhajt egy nagyot, aztán megszólal:

— Csak ott a boldogság, a mennyországban.

Valaki megszólal, hogy csak úgy tódítsa tovább a beszédet.

— Hogy, hogy János bátya?

— Hát úgy, hogy az egész mennyországban nincs több, csak egyetlen fiskális.

Erre már közelebb kerülnek melléje az öregek, ifjak, legények, lányok s kérlelik, becézik:

— Mondja János bátyánk! Ugy-e tovább mondja?

Szántó Harsa János enged a szép szónak. Fején hosszú haját ezüstszállá festi a holdnak sugara, ő meg egyik szavát a másikba akasztva, mondván egyebekben:

— Hát régen volt nagyon, még a jobb apám is az öregapámtól haloítta, valahogy egy fiskális (vagy ahogy most mondják ügyvéd) felkerült az égbe. Szent Ivónak hívták, aminthogy kegyes, jámbor férfiú volt, soha végrehajtást, sem licitálást nem csinált a földön, hanem folyton folyvást az igazat kereste. Ezért jutott azután a magas mennyországba, amire magva is szakadt fajtájának az árnyékvilágon. No de menjünk tovább.

Szent Ivónak, mint a többi szentnek jól mene dolga, de azért csak nem volt nyugodalma néki. Amint a felleget járta, sóhaj szakadt a lelkéből, sóhajnak utána. Üdvözültek, szentek megkérdezték tőle:

— Mi bajod, szent Ivó?

— Hogyne volna bajom — felelte — mikor semmi dolgom nem akad itt a mennynek országában! Aztán sorra járta valamennyi lelket, megkérdezte tőlük, hogy nics-e valami bajuk, amelyen fiskális eszével segíteni tudna. Egynek sem volt baja, boldogok valának a végtelenségben.

Hát így mene szent Ivónak sorsa fönt a mennyországbán. Boldog vala, de azért mégsem vala boldog. Egyszer

azután gondolt egyet s felkeresé szent János apostolt, szolván imigy hozzá:

— Kedves fiam János, hol van az megírva, hogy a mennyország kulcsát szent Péter kezeli?

Szent János apostol, bár arany-száju volt, úgy meg vala lepve, hogy szava elállott. Szent Ivó folytatta:

— Ninesen az megírva még a te evangéliumodban sem. Annyi meg van írva: «te köszál vagy Péter» hanem a kulcsokról szó sincsen. Ellenben meg vagyon írva, hogy midőn az Ur ott lent járt a földön, téged szeretett legjobban, mert hűséges voltál. Bizonyos, hogy a mennyeknek kulcsait is csak neked szánta. Ne hagyjad a jussod. Pöröld el Pétertől.

Szent János megijedt. Soha, soha ilyet. Nem volt nagyravágyó. Már minek pörölgjön? Azután épen Pétert, az apostoltársát. De hasztalan volt minden. Szent Ivó addig-addig, hogy pörre beszélt.

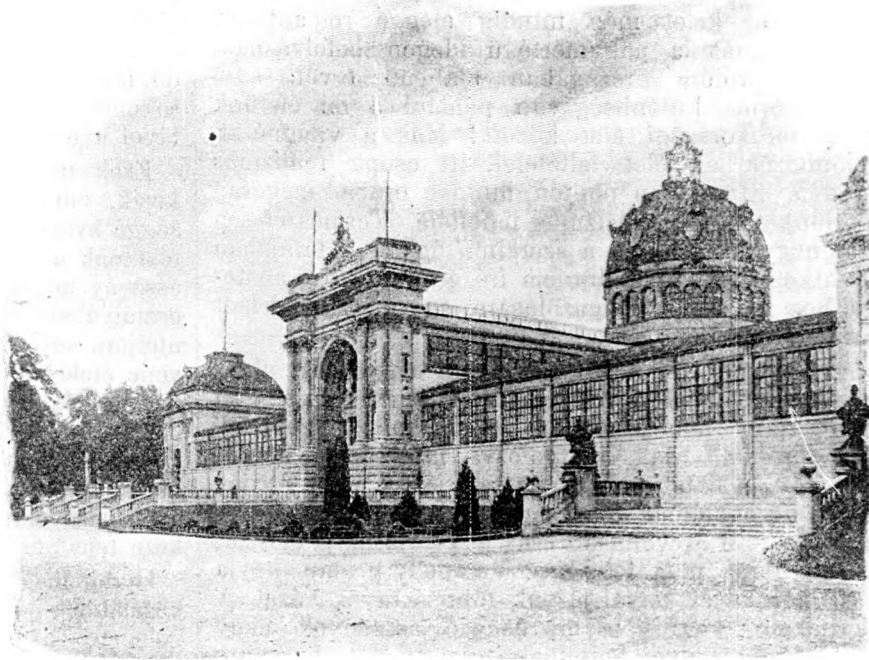
Magas trónusán ült az egek királya, ura mindeneknek, mikor megjelent előtte Péter egymagában. János pedig a fiskálissával, tudós szent Ivóval.

— Mit akartok, szolgálím?

Szent Ivo elmondá a pörbeszédében, hogy a mennyország kulcsait akarják Jánosnak. Az angyalok bámulva hallgatták ezt a szép beszédet, amelyben Ivó, hajh nagyon bepörkölte Pétert. Elmondá vala, hogy a ku csokat éppen nem érdemli, mert mielőtt a kakas hármat kukorékolt volna, elárulá Urát. Aztán verekedett, Kaifás főpap szolgájának a fülét kardjával levágta. Ezért megbüntették.

— Nesze neked, Péter! — mondták a lelkek.

És a szegény Péter, megtörve, már-már át akarta adni

Kereskedelmi Múzeum. Időleges szakkiállítások esarnoka.

a mennyeknek kulcsát, midőn szólott az Ur, az Örökigazság és a Mindentudó:

— Édes fiam, János! A te fiskálisod gyönyörűen beszélt, a szegény Péternek meg nines fiskalisa. És ez nem jól van így. Azért itéteket majd csak akkor mondok, ha még egy fiskális felkerül az égbe, a Péter oldalára. Addig marad a régiben. Péteré a kulcsok, tied az áldásom.

És az Ur néz vala Péterre, aki meghajtá ősz fejét s megrengett szakállá. A kulcsokat büszkén övére akasztá és mondá, de csak úgy magában:

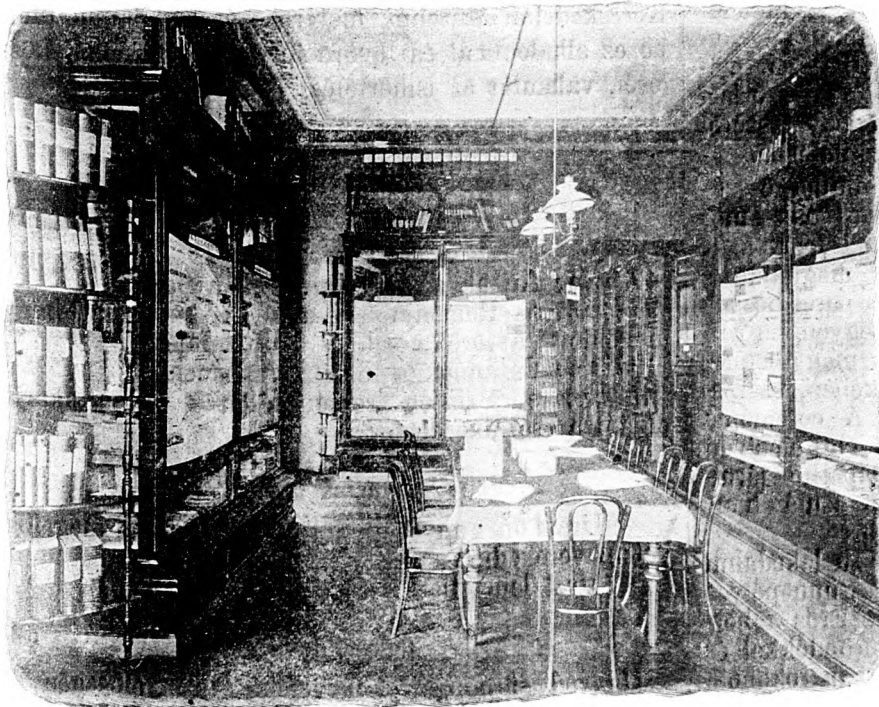
— Oh Uram, Teremtőm, köszönöm kegyelmed. De ha majd még egy pörvesztő kerülne az égbe, megint szová

tennék a kulcsoknak dolgát. Épp azért jót állok, hogy ennél az egy-nél több fiskális ide mennyek országába nem teszi be lábát.

És nem is teszi be. Hiába zörgetik az egek kapuját. Mind hiába kérnek, könyörögnek pörrel és apellálással, hiába fenyegetnek. Péter könyörtelen. Be nem ereszt közülök többé már egyetlen egyet sem. Ezért marad szent Ivó fiskális örökön-örökké magában s ezért van békesség, boldogság odafönt az égben...

A holdnak sarlója lefelé hanyatlik, a csillagok tűnnek s elhalaványulnak. Eláll a meseszó s oly mélységes csönd lesz, hogy szellő sem lebben a letarolt földön. Álom, édes álom száll a szempillákra s regék világába, szép meseországba ringatja a lelket. Ez is oda való, ez a história. Ahogy vettem, adom. Nem tettem hozzája.

Magyar Gyula.

Kereskedelmi Múzeum. Az intézet olvasóterme.

Lakodalmi népszokások Törökországban.

A távol kelet még mindig eléggé romantikus, dacára annak a nagymértékű idegen befolyásnak, mely a próféta országában ujabban érvényesült. Milyen óriási különbség van például a mi életünk és a törökországi élet között! Más a világnézet, különbözők az élet feltételei, itt csupa realizmus minden. ott minden ponton, minden órában megcsap bennünket a romanticizmus lehellete. Természetesen a legnagyobb ellentét a szerelmi ügyek szférájában mutatkozik. P. Risal francia író érdekes és új adatokat hoz fel ennek beigazolására, egy most megjelent tanulmányában.

A házasodni akaró török fiatal embernek nincs joga leendő feleségét kiszemelni. Ha ezt meg akarná tenni, nagy nehézségekkel találná magát szemben, mert török nő csak lefátyolozva mutatkozik idegen férfi előtt. A fiatal ember tehát anyjának vagy egyik-másik nőrokonának jóízlésére van utalva. A számára választott nő arevonásait csak akkor láthatja először, ha az illető már felesége. Valamelyik nap anyja vagy nőrokonai sorra járnak több leányos házat. A zsrndzsik, vagyis a háztüznéző asszonyok nagy méltósággal helyet foglalnak, mialatt előttük rendre elvonulnak a piruló szuzek. Kis tálcákon kávéval szolgálnak a zsrndzsik-nek, akik a fölséges italt szüresölgetve, alaposan szemügyre veszik a leányzókat.

Ha a zsrndzsik valamelyik hajadon személyében megegyeztek, akkor a választás eredményét azonnal közlik úgy a fiatal ember, mint a leány szüleivel s a szülők haladéktalanul megkötik a házassági szerződést. Erre a kölesönös nászajándékok kiosztása következik. A leány egy pár fülbevalót kap, továbbá egy gyűrűt és egy broché-t, de ha a vőlegény szegény, be kell érnie egy pár papucsosal és egy darab szövettel. Valami csekély ajándékot a leány is ad vőlegényének. Csak ha ez megtörtént, veszi kezdetét istenigazában a lakodalmi népszokások gyakorlása.

Nemsokára a „nikah“ vagyis a házasságkötés következik, úgy amint azt a vallási hagyományok előírják. A vőlegény és a menyasszony egy-egy „vekil“-t, helyette választ s ezek után megkezdik az alkudozást, hogy mennyi pénzt fog a vőlegény a menyasszonynak adni. A menyasszony vekilje — természetesen mind ez csak merő formalitás — óriási összeget követel, amire a vekil a vőlegény részéről nevétségesen alacsony összeget helyez kilátásba.

Végül is a vekilek úgy tesznek, mintha összekülönböztek volna. Kiabálnak és lármáznak, míg végre megállapítják az összeget, amelynek nagyságát a házassági szerződésben a szülők már meghatározták. Azután hozzájuk lép az „Imán“, a pap, hosszú imát mond és megáldja őket: „Allah legyen kegyelmes egybekelésetekhez és ajándékozzon meg benneteket bő gyermekáldással. Eljetekek békében, szeresétek egymást és legyetek boldogok!“ A ceremónia után egy szolga szenes lapátot hoz elő, amelyen tömjént égettek. A jelenlevők sorra a lapáthoz járulnak, teleszivják magukat tömjén-illattal, azután hangosan Isten áldását kérik a jegyespárra.

Csak akkor veszik kezdetüket a hosszú lakodalmi ünnepek. A menyasszony kelengyét ünneplés menetben a vőlegény lakására viszik. Erős teherhordók hátát megrakják butorokkal, bőröndökkel és vánkossokkal. A menet mögött vonulnak a rokonok, barátok és szomszédok. Közben fuvola és trombita hallatszik. Mindedig csakis a háztüznéző nők látták

a menyasszonyt, míg a vőlegény többi rokonai még nem ismerik. A bemutatás a „csengui“ közben történik meg. Mi ez a csengui? Zenészek előveszik hárfáikat és hegedűiket, a meghívottak táncra perdülnek, ekkor belép a menyasszony, hogy vőlegénye rokonságának bemutatkozzék. Csak a vőlegény van távol a csenguitől.

Ezek után a „Henna“ csodálatos szokása következik, amikor a fiatal leányt tulajdonképpen feleségé avatják. Az ara férfirokonai az apa köré csoportosulnak a ház egyik helyiségében, mialatt a menyasszony anyja saját rokonait gyűjti maga körül lakosztályában. A fiatal asszony a férfiakhoz megy és utoljára eszik az atyai asztalnál. Mindazt, ami kedvence étele volt gyermek- és leánykorában, feltálalják neki s jókedvű tréfákozások között tölti el utolsó leány ebédjét. Ennek végeztével anyjának lakosztályába megy, ahol hüvelykujját és bokáit bekenik a henna-gyökérből készült balzsammal, majd visszatér a férfiakhoz, ahol a henna-gyökér balzsamával ujjait, keze fejéit és szemöldökeit kenik be,

Ujabb meg újabb lakodalmi ünnepek után a legközelebbi pénteken bevezetik a menyasszonyt a vőlegény házába, de akkor a vőlegény nincs ott, mert napnyugtáig a mecsetben kell imádkoznia. Este hazajön a férj, asztalhoz ülnek és a nő leejti fátyolát. Immár házastársak, míg „Allah úgy akarja“, vagy amíg a férje kimondja ezt a szót: „Bochaltim“. (Eltaszitom magamtól.) Ekkor a házasság felbomlott.

Képeinkhez.

A tavaszi luxuslövásárról már mutattunk be képeket olvasóinknak. Most ismét két igen szép képet hozunk a lap hasábjain, hogy aki a szép lovat szereti, hadd gyönyörködjék rajta. És vajjon melyik magyar nem szereti a szép lovat? Hiszen lovas nemzet volt a magyar mindig.

A kereskedelmi muzeum Budapesten. A magyar ipari cikkek kivitelére egyetlen állami intézményünk a Kereskedelmi Muzeum, melyről két képet mutatunk be ez alkalommal és jövőre folytatjuk a képek közlését, valamint az ismertetést is megadjuk róla.

Adomák.

Cselédkérdés.

Idegen: Annak az embernek mi a baja?

Elmeorvos: Reménytelen eset... Azt hiszi, hogy megoldotta az örökmozdony problémáját.

Idegen: És annak a másik embernek?

Elmeorvos: Szintén reménytelen... Meg akarja oldani a cselédkérdést.

Lovagias ügy.

— Uram ön gunyosan nézett rám! Ezért meg fog velem verekedni!

— Most lehetetlen. Nincs nálam a botom!

Az ügyvéd távirata.

Ügyvéd sürgönyzi a fürdőben időző feleségének: — Nem utazhatom. Egyik feletem megütötte a guta. (Ugyanis a perlekedő felet.)

Szótalány.

— Renner Idától. —

Kilenc betűm vagyok
Három tag van bennem,
Első tagom ital,
Arpából készítve.
A második tagom
A beteggel teszük,
Amikor a hátát
Kézzel dörzsölgetik.
A harmadik tagom
t betűvel kezdőd
De kötsző lesz nyomonpan
Ha a t-ét elveszed
És amit jelentek
Néha rossz, néha jó,
De mindenkor csakis
A resteknek való.

Megfejtési határidő 1906. július hó 22.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság” 27. számában közölt talány megfejtése

„Madár az ágon virág a fákon.”

Helyesen fejtették meg: Joó Mariska, Renner Ida, Marosi Anna, Beke Jolán, Weres Róza, Király Sándorné, Péterfi Tamásné, Vakareszku István, Nemes József, Ráduly Ferenc, Nagy János, Gulyás Péter, Nagy Mihály, Benkő Ferenc, Béres András, Dombi Pál, Nagy János, Buzogány Dénes, Szeles Károly, Verdő Ferenc, Csoma Daru József.

A sorsuzásnál Beke Jolán nevét húztuk ki elsőnek, kinek egy értékes regényt küldtünk.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Bilosovits István. Örvendünk, hogy ismét előfizetőink sorában látjuk. Ez a visszapártolás kétszeres elismerés lapunknak. Üdvözlét. — **Rózsa Ödön.** Az akác magvetésével most már alaposan elméltőztattott kézni. Ha kikelne is, télen át a csemeték könnyen kifagynának, mert nem bírának megfásulni a hidegek beálltaig. Akácmagot legjobb előkészítés után májusban vetni. — **Jákó Elek.** Biróság előtt fekvő perről lévén szó, nem sok értelme van annak, hogy véleményünket mi is közöljük. Amnyit mondhatunk, hogy azok szerint, amiket b. levelében előad, a pernek kimenetele pusztán attól függ, vajjon a bíróság bebizonyítottak veszi-e, hogy az elhullást 3-4 nappal megelőzőleg történt átvétel idején a sertésekben a betegség már lappangott, avagy lehetségesnek találja e azt, hogy a fertőzés az átvétel után történt. Ez állatorvosi kérdés, amelyhez mi hozzá nem szólhatunk. — **Varga István.** A kazalbeli érésen átment széna szabályszerű víztartalma 14-15%; ha tehát pl 20% víztartalma volt a takarmánynak abban az időben, midőn kazalba rakták 5-6%-nyi vízvesztéséget szenved a széna. Azonkívül még némi erjedési veszteségek is támadnak, melyeknek nagysága igen függ attól, hogy mily víztartalommal kazalozzuk a szénát, mert a szárazon kazalozott takarmánynál jelentéktelenek az erjedési veszteségek, míg

ellenben a nyirkosan kazalozottnál több százalékra mehetnek azok. — **Nagy Márton.** Ha a burgonyavészt észre vesszük a leveleken, akkor épp úgy, mint a szőlőnél bordói keverékkel védekezhetünk ellene. A permetezést úgy végezzük, hogy június közepén és azután 3-3 hétre még két ízben bordói lével megpermetezzük és pedig első ízben 100 liter vízre 2 kg. rézgálicot és 2 kg. égetett meszet véve, a második és harmadik permetezéshez 100 l. vízhez 3 kg.-ot veszünk úgy a rézgálic, mint az égetett mészből. Az oly vidékeken, ahol a burgonyavész nem szokott előfordulni, a permetezés nem okvetlenül szükséges, de biztonság okáért legalább is tanácsos, valamint a burgonyát fejlődésében figyelemmel kísérni, hogy ha a burgonyavész jelenlétének legcsekélyebb jelét is észre vesszük, rögtön a védekező permetezéshez foghassuk. — **Az elmúlt héten lapunkra előfizettek:** Bilosovits István, Gyantai olvasókör, Legérd Ferenc, Csernák István, Velez András, Unger János, Ozmits András, Pálfi Elek, Gellén József, Hegedűs Pál, Uzoni Mihály, Nagy B. Péter, Varró Domokos, Csere István, Jabladi Ödön, Forró Ferenc, Varga Tódor, Körmendi József, Inecs József, Szokolyné Kiss Mária, Özv. Fernengel Jánosné, Csöke Dénes, Joó Mariska, Verebely Ferenc, Osvát György, Kertész Samu, Benedek János, Horváth T. Árpád.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárocsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1906. július 15.

Budapesti központi vásárocsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1.08—1.16 K., vidéki borjúhus 120—120 K., sertéshus 128—136 K., szalonna füstölt — 150 K. szalonna, olvasztani való 1.14—1.36 K., hárj 140—144 K., sertézsír 1.42—1.50 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.10—1.60 K. hazai sonka 1.60—2.00 K.

Baromifélék: — — — — — K., rántani való csirke 1.40—2.00 K., sütni való csirke 2.00—2.80 K., kacska, hizott 4.00—6.00 K., lud, hizott — — K., pulyka, hizott — — — — K., páronkint. Vágott hizott liba 1.20—1.50— K., vágott hizott kappan, kacska és pulyka 1.30—1.40 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). *Buza* 16. — 16.60 K. *Rossz* 12.20 K-tól 12.40 K-ig. *Arpa* 11.60 K-tól 11.80 K-ig, jobb minőségű — K-tól — K-ig. *Zs* 17.60—18.40 K. Tengeri — — K 12.50

Teavaj: (centrifugál) 1.80—2.20 K., főzővaj 1.30—1.60 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—24 fillér.

Tojás: bácskai 67.—68.— K., erdélyi apróbb áru 66.—66 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt — — K., meszes: — K.

Takarmányvásár. Réti széna 4.—6.— fillér, mubar 6.—6.49 fillér, zsupszalma 4.—4.40 fillér, alomszalma 2.80—3.20 fillér.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

KÜHNE E.

házánk legrégebbi
mezőgazdasági
gépgyárában

Mosonban

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek, rét- és szántófeld-
boronák, hengerek.
Hármeves szabadal-
mazott tologóerkes **Mosoni Drill** sorvető-
gépek.
Mélyítő és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyet-
tesítésére Uj amerikai
rugósfogas Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! Fran-
boronák. szőlőművelő eszközök. A vetőmag előkészítésére: Rosták,
Konkolyozók, Centrifugok stb.

FŐRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

FIÓKRAKTÁR:

Temesvár, Gazda-udvar.

Gazdak Biztosító Szövetkezele

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900.	Biztosítotti alap:	Ala-út 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.953,240 — kor.
Tartalékok	-----	601,261,93 kor.
	Összesen	2.554.503,93 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90,349. — kor.
1902. évi fölösleg	-----	59,782,26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109,831,73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72,438,23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61,730,60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle mezőgazdasági üzlet szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetfelelőségű a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjviszterítést kaptak.

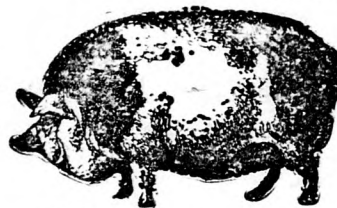
Az 1902. évi üzlet-eredménye Közg. ülési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjviszterítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjviszterítést és részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 %-ot adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtások közvele-nél vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatósa.

ÚRL REZSO

sertésbizományos

= BUDAPEST, =
Békkocsis-utca 12.**Sertéseket**

sovány és hizott állapotban és legnagyobb napi arakon értékesít.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti**gyapju-aukcziókra**melyek idén első sorozata f. évi július hó 4-én
veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-ter 13. szám.

HIRDETÉSEK**FELVÉTEKNEK**

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükséges

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fémetszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszébben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,**Strassfurti kainitot,****Strassfurti kálitrágyasót 40% KÁLI**

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét, azonkívül**Rézgáliczot** (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a**„Hungária” műtrágya, kén- és vegyi-ipar részvénytársaság**

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

Rögen megtört már tudományos könyvekben és értekezésekben, hogy minden új dolog a fejlettebb nyugati országokból plantálódik át hozzánk. Forradalmak, nagy átalakítások, ipari és gazdasági téren előbb nyugaton jelentek meg, s azután csak nálunk is. A szocializmus lehelle és nyugatról jött számtalán át a talajban, mintsem sejtettük volna. A faturól-falura vándorló apostolai élték a földön, körül foglalatokodó nép közé is. Nem maga az új születés és felnőttség kezdete, hanem a vállalatoknál alkalmazott, külföldről hozott munkások voltak a kezdemenyek.

Néhez volt itt a talajt előkészíteni, mert a nép megelégedett munkához szokott, tisztességes bérésekben részesült, keresetéből még félre is lehetett válogatni valamennyit: ha csak nem volt cédá, pazarló, ital- vagy kártyaszünettel nem bíztatta, nagyobb családi szerencsétlenség, tartós betegség nem győzött, lakarekösködhetett.

A méteyhintés.

100

aki rendkívüli szolgálatot kíván a munkástól, annak jobban meg kell azt fizetni.

A telepvezető elutasította a követelőket, elég tapintatlanul.

Porgay és Komor nem voltak néhány napig a telepen, mert üzleti ügyekben Budapesten és Bécsben tartózkodtak.

Mikor a telepvezető táviratát kézhez vették, azonnal leutaztak.

Ekkor már teljes erővel kitört a veszedelem. A fűrésztelep összes alkalmazottjai *abbanhagyták a munkát*. A közigazgatási hatóságok közbelépése sem vezetett kellő eredményre.

Amikor legnagyobb volt a baj, akkor érkeztek meg Porgay és Komor, akik rövid tanácskozás után megadták a munkásoknak azt, amit követeltek. Kénytelenek voltak megadni, mert ha a telep egy hétig nem működik, akkor ezrekre menő károsodásnak néznek elébe, azonkívül, hogy a szerződések is kötik a kezüket.

Azonban arra sem gondoltak, hogy egy veszedelmes példa létrehozására volt ez az eset alkalmas, mely példa a közel jövőben ragadós is lehet.

A telep munkásai, akik megkapták szerződésük jogos követelésüket, kétszeres erővel fogtak munkához. Égett a kezükben a munka.

személyi élet alatt megszabad...
zörögnek és mindez a nagy hangzárak, egy apróbb, nagyobb gépek százai zakatolnak képzeltünk el egy nagy gépházat, hol nem állottak munkába.

Másnap reggel kihirdették a munkások között, hogy mit teljesíthetnek, mit nem a követelésekből. Az lett, hogy a munkások nem állottak munkába.

— Helyes!
állanak elő.
tosra veszem, hogy félve mulva újabbakkal csak részben teljesíthetjük óhajukat, mert biz-
szól Miklós — az lenne a leghelyesebb, ha —
Nem lehet így alkuudnunk barátom! —
kötelezik magukat.

teléssel nem állhatunk elő és erre irásban bizonyos számú éven keresztül újabb követelésekkel azzal a föltétellel, hogy az összes követelményeket azzal a föltétellel, hogy dolgozás után Komor István — teljesítsük —
Tudod mit Miklós — szöveg rövid gond-
jutni.

—
Nagyon nehéz volt a *döntés*. Pitymálott már, még mindig nem bírtak megállapodásra újabb követelésekkel állanak elő.
könnyen bekövetelkezhetik az, hogy félve mulva

104

101

A méteyhintés nagy munkájának ez csak a kezdete volt, melyet tapintatosan ugyan lecsillapítottak, de aminthogy a parázs sem sem alszik ki egyhamar a hamu alatt, a munkásmozgalmak sem aludtak el egészen.

Porgay és Komor nagy vállalkozásaik gondjai közepette mintha elejtették volna az *új honfoglalók* szerepét; csak nagy kérdésekkel foglalkoztak, de ezekkel aztán sikeresen.

Alig néhány év alatt megtízszereződött a közös vagyon. Minden vállalkozásuk beütemült; a Porgay-Komor cég európai jóhírneve meg volt alapítva. Ha külföldi utazók jöttek az országba, első volt megtekinteni a valók között a Porgay-Komor ipartelepeit és bányaműveit.

— Csak az első százast, az első ezret nehéz megszerezni, a többi magától jön aztán! Porgayék az első milliót kezdték s aminő szerencsésük volt, a milliók sokadalmán végzik.

Más nem is nyugtalanította őket, mint az, hogy vagy az egyik, vagy a másik vállalatnál, de folyton-tolyvást sztrájkmozgalmak voltak a telepeken. Amit csak lehetett, mindig elfojtották ezeket a mozgalmakat. Emelték a munkabéreket, építettek a munkások részére lakóházakat, iskolákat, — a vállalatok vezetőit, felügyelőit időnként összegyűjtötték s intették őket a munkásokkal való *ember-*

